

ДОДАТОК Б
ВИСНОВКИ ЕКСПЕРТА З
СУДОВО-ПОЧЕРКОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

УПРАВЛІННЯ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ
УКРАЇНИ В ХМЕЛЬНИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ЕКСПЕРТНО-КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР

вул. Молодіжна, 12 м. Хмельницький, 29019
Тел. (0382) 78-46-62, факс (0382) 78-46-66

ВИСНОВОК ЕКСПЕРТА

00.00.0000

м. Хмельницький

№XX п

До сектору технічної експертизи документів та почеркознавчої експертизи відділу криміналістичної експертизи Науково-дослідного експертно-криміналістичного центру при УМВС України у Хмельницькій області 29.01.2014 № XXX при супровідному листі від 29.01.2014 № XXXX/14 із СВ Кам'янець-Подільського МВ УМВС України у Хмельницькій області надійшла постанова від 00.00.0000 про призначення судової почеркознавчої експертизи, винесена слідчим СВ Кам'янець-Подільського МВ УМВС України в Хмельницькій області XXX в кримінальному провадженні, внесеному до Єдиного реєстру досудових розслідувань 00.00.0000 за № xxxxxxxxxxxxxxxx.

Проведення судової експертизи доручено начальнику сектору технічної експертизи документів та почеркознавчої експертизи відділу криміналістичної експертизи Іванову Івану Івановичу, який має вищу юридичну та економічну освіти, кваліфікацію судового експерта з правом проведення почеркознавчої експертизи (свідоцтво № 1111, видане ЕКК МВС України 00.00.0000, свідоцтво про підтвердження кваліфікації судового експерта № 000, видане ЕКК МВС України від 00.00.000), стаж експертної роботи з 0000 року, магістру юридичних наук.

Про відповідальність за завідомо неправдивий висновок та відмову без поважних причин від виконання покладених обов'язків за ст. 384, 385 КК України попереджений.

_____ **І.І. Іванов**

Обставини провадження:(відомі з постанови слідчого про призначення експертизи):

Директор ПФ «Ньюпоон» QQQ, будучи наділеним організаційно-розпорядчими та адміністративно-господарськими функціями, тобто являючись службовою особою та керівником фірми, зловживаючи своїм службовим становищем привласнив кошти в сумі 122 000 грн., які ZZZZ в період з
Висновок експерта №Xп від 00.00.0000

ст. 1 з 36

Судовий експерт

І.І. Іванов

00.00.0000 по 00.00.0000 вносила на розрахункові рахунки ПФ «Ньюпоон», у забезпечення виконання договору №00 на дольову участь в будівництві приміщення дитячого кафе загальною площею 122 м. кв. по вул. Зарічанська, 26 в м. Хмельницькому від 00.00.0000, чим завдав ZZZZ матеріальної шкоди у великих розмірах на вказану суму.

Допитана в якості потерпілої ZZZZ повідомила, що вона на виконання умов вказаного договору декількома платежами (00.00.0000 – 0000000 грн., 00.00.0000 – 00000 грн., 00.00.0000 – 49900 грн., 00.00.0000 – 00000 грн.) сплатила на р/р ПФ «Ньюпоон» повну вартість будівництва приміщення дитячого кафе по вул. Зарічанська, 26 в м. Хмельницькому. В результаті чого, отримала від директора ПФ «Ньюпоон» QQQ підтверджуючі документи про сплату коштів та акт приймання-передачі приміщення, однак через вмовляння QQQ дитяче кафе у БТІ м. Хмельницького не зареєструвала.

Допитаний в якості свідка XXX повідомив, що 00.00.0000 він з директором ПФ «Ньюпоон» QQQ уклав договір №20 на дольову участь у будівництві приміщення дитячого кафе загальною площею 122 м. кв. по вул. Зарічанська, 26 в м. Хмельницькому загальною вартістю 577980 грн. за приміщення та акт приймання-передачі від 00.00.0000, відповідно до якого він отримав від директора ПФ «Ньюпоон» QQQ приміщення дитячого кафе загальною площею 122 кв. м. по вул. Зарічанська, 26 в м. Хмельницькому. На підставі вказаних документів XXX у листопаді 0000 року зареєстрував у БТІ м. Хмельницького право власності на нерухоме майно.

00.00.0000 в БТІ м. Хмельницького вилучені документи, що завірені підписами напроти прізвища QQQ.

В ході досудового слідства виникла необхідність у підтвердженні чи спростуванні факту підпису QQQ вилучених в БТІ документів.

На експертизу надано:

1. Договір на дольову участь у будівництві від 00.00.0000 на 2 арк.;
2. Довідка №2 від 00.00.0000 на 1 арк.;
3. Акт приймання-передачі від 00.00.0000 на 1 арк.

У якості порівняльного матеріалу на експертизу надано:

1. Експериментальні зразки підпису QQQ на 9 арк.;
2. Документи що містять вільні зразки підпису QQQ:
  - Акт обстеження виконаних будівельних робіт №8 від 00.00.0000 на 1 арк.;
  - Акт обстеження виконаних будівельних робіт №9 від 00.00.0000 на 1 арк.;
  - Акт обстеження виконаних будівельних робіт №10 від 00.00.0000 на 1 арк.;

- Акт обстеження виконаних будівельних робіт №6 від 00.00.0000 на 1 арк.;
- Акт обстеження виконаних будівельних робіт №7 від 00.00.0000 на 1 арк.;
- Акт обстеження виконаних будівельних робіт №4 від 00.00.0000 на 1 арк.;
- Акт обстеження виконаних будівельних робіт №5 від 00.00.0000 на 1 арк.;
- Акт обстеження виконаних будівельних робіт №3 від 00.00.0000 на 1 арк.;
- Акт обстеження виконаних будівельних робіт №2 від 00.00.0000 на 1 арк.;
- Акт обстеження виконаних будівельних робіт №1 від 00.00.0000 на 1 арк.

На вирішення судової експертизи поставлені питання:

1. Чи виконано підпис в договорі на дольову участь у будівництві від 00.00.0000 в графі «Директор ПФ «НЬЮПООН» _____/QQQ/» QQQ, чи іншою особою?
2. Чи виконано підпис в довідці №2 від 00.00.0000 в графі «Директор ПФ «НЬЮПООН» QQQ» QQQ, чи іншою особою?
3. Чи виконано підпис в акті приймання-передачі від 00.00.0000 в графі «Директор ПФ «НЬЮПООН» _____/QQQ/» QQQ, чи іншою особою?
- 4.

Примітка 1: запитання передруковано із постанови про призначення технічної експертизи при супровідному листі від 00.00.0000 № 00/000 із СУ УМВС України у Хмельницькій області надійшла постанова від 00.00.0000 про призначення судової почеркознавчої експертизи, винесена слідчим СВ СУ УМВС України в Хмельницькій області ХХХ в кримінальному провадженні, внесеному до Єдиного реєстру досудових розслідувань 00.00.0000 за №xxxxxxxxxxxx, без змін. (Загальна кількість об'єктів дослідження – 3, об'єктів порівняльного дослідження – 3).

ДОСЛІДЖЕННЯ

Об'єкти, зразки та матеріали кримінального провадження разом із постановою про призначення почеркознавчої експертизи при супровідному листі від 00.00.0000 за № xxxxxxxxxxxxxxxx із СВ Кам'янець-Подільського МВ УМВС України у Хмельницькій області надійшла постанова від 00.00.0000 про призначення судової почеркознавчої експертизи, винесена слідчим СВ

Кам'янець-Подільського МВ УМВС України в Хмельницькій області ХХХ в кримінальному провадженні, внесеному до Єдиного реєстру досудових

Висновок експерта №Хп від 00.00.0000

ст. 4 з 363

розслідувань 00.00.0000 за № xxxxxxxxxxxxxxxx, надійшли нарочно через канцелярію НДЕКЦ упакованими (Див. Рис. №1).

Упакування об'єкту дослідження представляє собою паперовий конверт, білого кольору, прямокутної форми з розмірами сторін 323×226 мм, клапани якого щільно склеєні та опечатані двома аркушами паперу білого кольору з відтисками печатки синього кольору «Для пакетів № 8 Кам'янець-Подільський міський відділ УМВС України в Хмельницькій області». На лицевій стороні упакувань наявний пояснювальний друкований напис вмісту упакувань та особи, яка опечатала пакунок. Дане упакування пошкоджень не має та забезпечує схоронність вмісту (Див. Рис. №2.1, 2.2).

Упакування зразків представляє собою паперовий конверт, білого кольору, прямокутної форми з розмірами сторін 323×226 мм, клапани якого щільно склеєні та опечатані двома аркушами паперу білого кольору з відтисками печатки синього кольору «Для пакетів № 8 Кам'янець-Подільський міський відділ УМВС України в Хмельницькій області». На лицевій стороні упакувань наявний пояснювальний друкований напис вмісту упакувань та особи, яка опечатала пакунок. Дане упакування пошкоджень не має та забезпечує схоронність вмісту (Див. Рис. №2.1, 2.2).

При розкритті упакувань було виявлено зразки та наступні об'єкти дослідження:

- Договір №00 на дольову участь у будівництві від 00.00.0000 на 2 арк. паперу формату А4, які скріплені між собою у верхньому лівому куті. На лицевій та зворотній стороні 1 аркушу договору наявний машинописний текст чорного. На лицевій стороні 2 аркушу довідки наявний машинописний текст. На зворотній стороні 2 аркушу наявний машинописний текст та підписи, виконані барвником синього кольору. У центральній частині та у правому верхньому куті аркуша наявний відтиск круглої печатки синього кольору «Фірма, Україна, ПРИВАТНА, м. Хмельницький, «НЬЮПООН» свідоцтво № 00000» (Див.Рис. №3.1, 3.2, 3.3, 3.4).

- Довідка №2 від 00.00.0000 на 1 арк. паперу формату А4. На лицевій стороні довідки наявний машинописний текст чорного кольору та підписи, виконані барвником синього кольору. У верхній частині аркушу наявне графічне зображення та графічний напис, що читається «НЬЮПООН». У нижній частині аркуша наявний відтиск круглої печатки синього кольору «Фірма, Україна, ПРИВАТНА, м. Хмельницький, «НЬЮПООН» свідоцтво № 00000». На зворотній стороні досліджуваного документа будь-яких написів не виявлено (Див.Рис. №4).

- Акт приймання-передач від 00.00.0000 на 1 арк. паперу формату А4. На лицевій стороні акту наявний машинописний текст чорного кольору та підписи, виконані барвником синього кольору. У нижній частині аркуша наявний відтиск круглої печатки синього кольору «Фірма, Україна, ПРИВАТНА, м. Хмельницький, «НБЮПООН» свідоцтво № 00000». На

Висновок експерта №Хп від 00.00.0000

ст. 5 з 363

зворотній стороні досліджуваного документа будь-яких написів не виявлено (Див.Рис. №5).

При огляді представлених зразків було встановлено їх вичерпний кількісний та якісний склад, який відповідає зазначеному в постанові слідчого про призначення експертизи (Див.Рис. №6).

Після огляду та опису представлених об'єктів дослідження та зразків, було встановлено, що найменування та їх кількість відповідають записам, наведеним в постанові слідчого про призначення експертизи (Див.Рис. №3-6).

На досліджувані документи та зразки нанесено відтиски кліше штампів „НДЕКЦ при УМВСУ в Хмельницькій області 3 Об'єкт дослідження” та «Зразок». Після проведеного дослідження надані на дослідження об'єкти та зразки будуть упаковані в конверт формату А4, клапани якого заклеєні, опечатані печаткою «Для пакетів» та направлено ініціатору разом з висновком експерта.

Дослідженню у представлених на дослідження документах підлягають підписи від імені QQQ в договорі №20 на дольову участь у будівництві від 00.00.0000, довідці №2 від 00.00.0000 та в акті приймання-передачі від 00.00.0000 в місці нанесення підпису.

При дослідженні підписів у представлених на дослідження документах, з використанням збільшеної лупи «ЛП-3х» та за допомогою мікроскопа «МБС-10», приладу для дослідження документів «foster+freeman» мод.VSC40, ознак застосування технічних засобів і попередньої технічної підготовки при їх виконанні не виявлено.

При дослідженні підпису на зворотній стороні 2 аркуша договору №20 на дольову участь у будівництві від 00.00.0000 в місці розташування підпису від імені QQQ було встановлено, що він виконаний у змішаній транскрипції (складається з монограми великої літери «М», першого розчерку, безлітерного штриха, малих літер «а», «л», «и», «й», двохбезлітерних штрихів, другого розчерку та додаткового штриха). Загальний вигляд підпису – неправильний багатогранник, чіткий (Див.Рис. №№ 5-7).

Підпис виконаний середньовиробленими, середньокоординованими рухами в середньому темпі. Конструктивно підпис простий з елементами ускладнення (за рахунок двох розчерків та додаткового штриха). Форма рухів, що переважає – петлева. Переважаючий напрямок рухів – лівоокружний, нахил – правий. Розмір – від середнього до великого, протяжність – середня, розгін – середня. Зв'язність рухів – суцільна. Ступінь натиску – середній,

диференційований. Форма лінії підпису – прямолінійна. Напрямок основи лінії підпису – висхідний.

При дослідженні підпису на лицевій стороні довідки №2 від 00.00.0000 в місці розташування підпису від імені QQQ було встановлено, що він виконаний у змішаній транскрипції (складається з монограми великої літери «М», першого розчерку, безлітерного штриха, малих літер «а», «л», «и», «й»), двох безлітерних

Висновок експерта №Хп від 00.00.0000

ст. 6 з 363

штрихів, другого розчерку та додаткового штриха). Загальний вигляд підпису – неправильний багатогранник, чіткий (Див. Рис. №№ 5-7).

Підпис виконаний середньовиробленими, середньокоординованими рухами в середньому темпі. Конструктивно підпис простий з елементами ускладнення (за рахунок двох розчерків та додаткового штриха). Форма рухів, що переважає – петлева. Переважаючий напрямок рухів – лівоокружний, нахил – правий. Розмір – від середнього до великого, протяжність – середня, розгін – середня. Зв'язність рухів – суцільна. Ступінь натиску – середній, диференційований. Форма лінії підпису – прямолінійна. Напрямок основи лінії підпису – висхідний.

При дослідженні підпису на лицьовій стороні 1 аркуша акту приймання-передачі від 00.00.0000 в місці розташування підпису від імені QQQ було встановлено, що він виконаний у змішаній транскрипції (складається з монограми великої літери «М», першого розчерку, безлітерного штриха, малих літер «а», «л», «и», «й»), двох безлітерних штрихів, другого розчерку та додаткового штриха). Загальний вигляд підпису – неправильний багатогранник, чіткий (Див. Рис. №№ 5-7).

Підпис виконаний середньовиробленими, середньокоординованими рухами в середньому темпі. Конструктивно підпис простий з елементами ускладнення (за рахунок двох розчерків та додаткового штриха). Форма рухів, що переважає – петлева. Переважаючий напрямок рухів – лівоокружний, нахил – правий. Розмір – від середнього до великого, протяжність – середня, розгін – середня. Зв'язність рухів – суцільна. Ступінь натиску – середній, диференційований. Форма лінії підпису – прямолінійна. Напрямок основи лінії підпису – висхідний.

При порівнянні досліджуваних підписів на договорі №20 на дольову участь у будівництві від 00.00.0000, довідки №2 від 00.00.0000 та акту приймання-передачі від 00.00.0000 від імені QQQ між собою, було встановлено збіжності за вказаними загальними ознаками (виробленості підпису, координація рухів, темп та форма рухів, переважаючий напрямок рухів, нахил, розмір, розгін, зв'язність, ступінь натиску, форма ліній підпису, напрямок ліній підпису), та найбільш характерними та істотними окремими ознаками, які утворюють індивідуальну сукупність достатню для висновку про те, що дані підписи виконані однією особою і надалі, для зручності опису та наглядності

висновку експерта будуть використовуватись як єдиний почеркознавчий матеріал(Див.Рис. №№ 7-9).

При порівнянні досліджуваних підписів у представлених документах із зразками підписів QQQ, було встановлено збіжності по вказаних загальних ознаках (форма; розмір; розгін; нахил; будова...) та найбільш характерних та істотних окремих ознаках (Див.Рис. №№ 10-11):

Форма рухів при виконанні:

Висновок експерта №Хп від 00.00.0000

ст. 7 з 363

- початкової частини першого елемента літери «М» – овальна (відм.№1);

- підрядкової частини першого розчерку – кутаста петля (відм.№2);

- безлітерних штрихів – петлева (відм.№3);

- другого розчерку – овальна (відм.№4);

Форма рухів при з'єднанні:

- першого та другого елементів першого розчерку – петлева (відм.№5);

- третього елемента літери «М» та першого елемент першого розчерку – петлева (відм.№6);

- першого розчерку та першого безлітерного штриха– петлева (відм.№7);

Напрямок рухів при виконанні:

- додаткового штриха – зліва на право (відм.№8);

Розміщення рухів по вертикалі при виконанні:

- додаткового штриха відносно лінії письма – нижче (відм.№9);

- другого елемента відносно першого елемента літери «М» – вище (відм.№10);

Протяжність рухів по горизонталі при виконанні:

- надрядкового елемента літери «й» – збільшена (відм.№11);

Розміщення точки перетину рухів при виконанні:

- другого вертикального елемента першого розчерку та першого безлітерного штриха – на нижній лінії підпису (відм.№12).

Оцінюючи результати порівняльного дослідження, на основі вищеописаного та представлених зразків підписів QQQ, слід констатувати, що встановлені ознаки збіжності у своїй сукупності стійкі, суттєві, індивідуалізують почерк особи та достатні для надання висновку про те, що підписи на договорі №20 на дольову участь у будівництві від 00.00.0000, довідки №2 від 00.00.0000 та акту приймання-передачі від 00.00.0000 від імені QQQ– виконані QQQ.

Ознак розбіжностей, які б впливали на позитивний висновок експерта – не виявлено.

При проведенні судової експертизи використовувалися такі інформаційні джерела:

1. Методика судово-почеркознавчої експертизи : [упорядкув.: З.С.Меленевська, К.М. Ковальов, Н.Г. Шпакович] / ДНДЕКЦ МВС України. – К., 2008. – 33 с.;
2. Методика дослідження підписів : [упорядкув.: З.С. Меленевська, К.М. Ковальов, Н.Г. Шпакович] / ДНДЕКЦ МВС України. – К., 2009. – 21 с.;
3. Судово-почеркознавча експертиза //підредакцією Меленевської З.С., Свободи Є.Ю., Шаботенка А.І. // Київ, 2007;

Висновок експерта №Хп від 00.00.0000

ст. 8 з 363

4. «Почерковедческая экспертиза» //підредакцією Л.А. Винберг, М.В. Шванкова. //Волгоград, 1977 г.;
5. «Альбом общих признаков подписи», М., 1989 г.;
6. «Признаки, используемые при проведении почерковедческих экспертиз текстов, подписи и цифровых записей», Киев НАВСУ, 2000 г. Учебно-справочное пособие;

При проведенні експертизи використовувались: лінійка металева ГОСТ 427-75 (свідоцтво повірки №2245), штангенциркуль ШЦ-1 ГОСТ 166-89 (свідоцтво повірки №2191), мікроскоп МБС-10, прилад для дослідження документів «foster+freeman» мод.VSC40. Фіксація та друк зображень проводилось з використанням цифрової фотокамери “Canon A480” та приладу для дослідження документів «foster+freeman» мод.VSC40, персонального комп’ютера, кольорового принтера «EPSON Photo R300».

До висновку експерта додається таблиця ілюстрацій на 5-сторінках.

ВИСНОВКИ:

1. Підписи в договорі на дольову участь у будівництві від 00.00.0000 в графі «Директор ПФ «НЬЮПООН» _____/QQQ/»– виконані QQQ.
2. Підписи в довідці №2 від 00.00.0000 в графі «Директор ПФ «НЬЮПООН» QQQ»– виконані QQQ.
3. Підписи в акті приймання-передачі від 00.00.0000 в графі «Директор ПФ «НЬЮПООН» _____/QQQ/»– виконані QQQ.

ІЛЮСТРАТИВНА ТАБЛИЦЯ

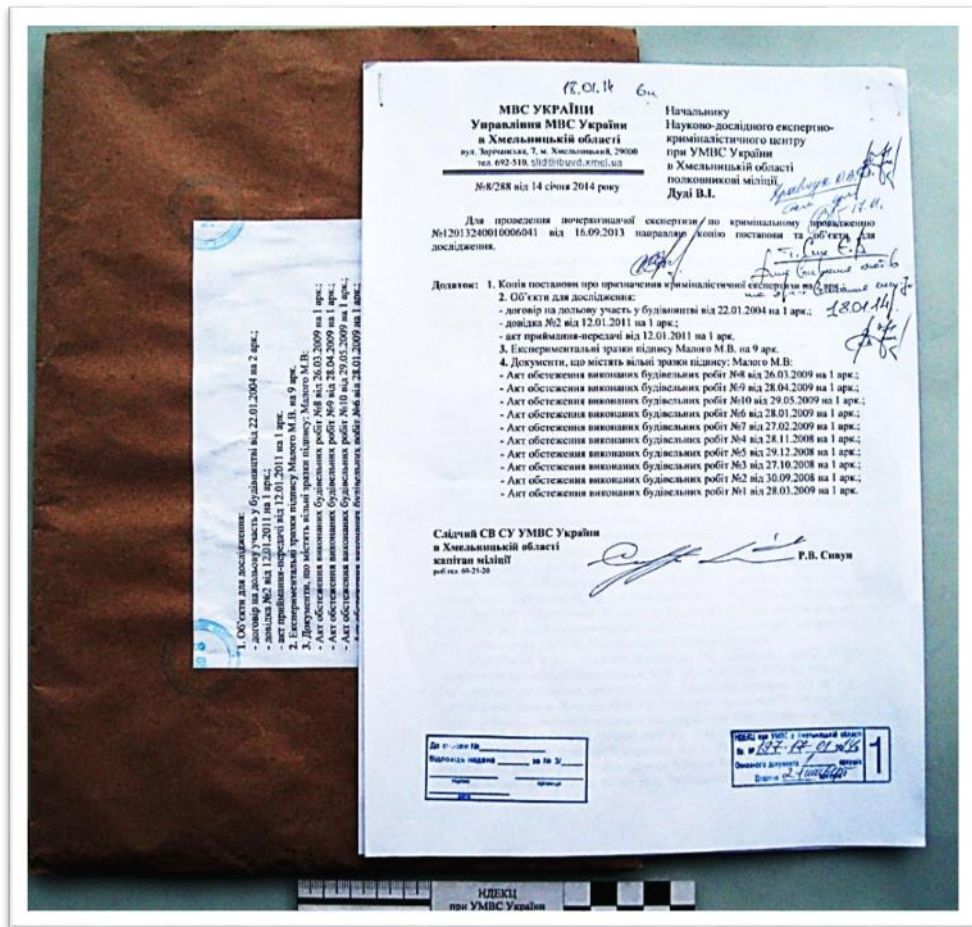

Рисунок №1. Загальний вигляд матеріалів справи в упакованні разом з постановою слідчого про призначення почеркознавчої експертизи.

Рисунок №2.1

Рисунок №2.2

Рисунок №2.1,2.2. Загальний вигляд упакування матеріалів дослідження з обох сторін.

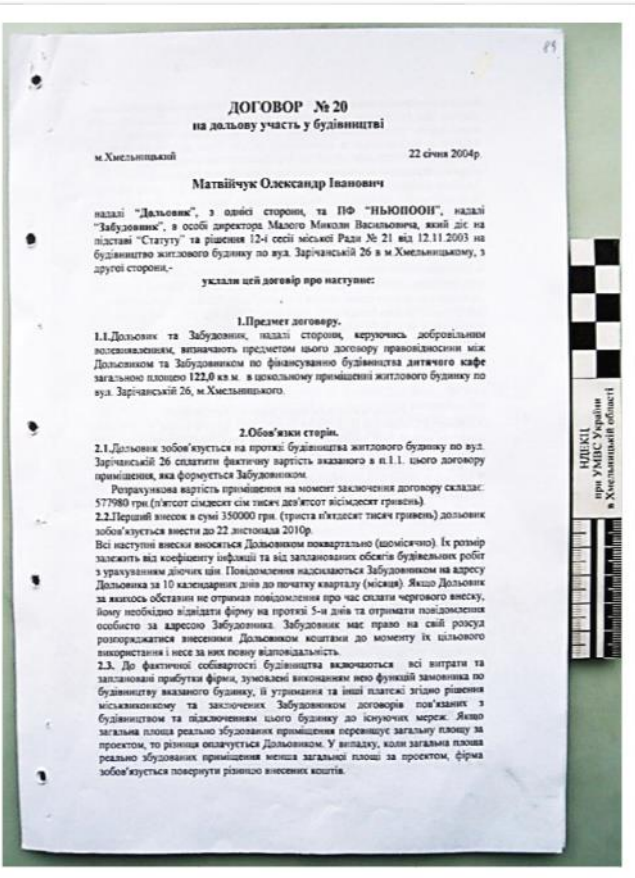

Рисунок №3.1

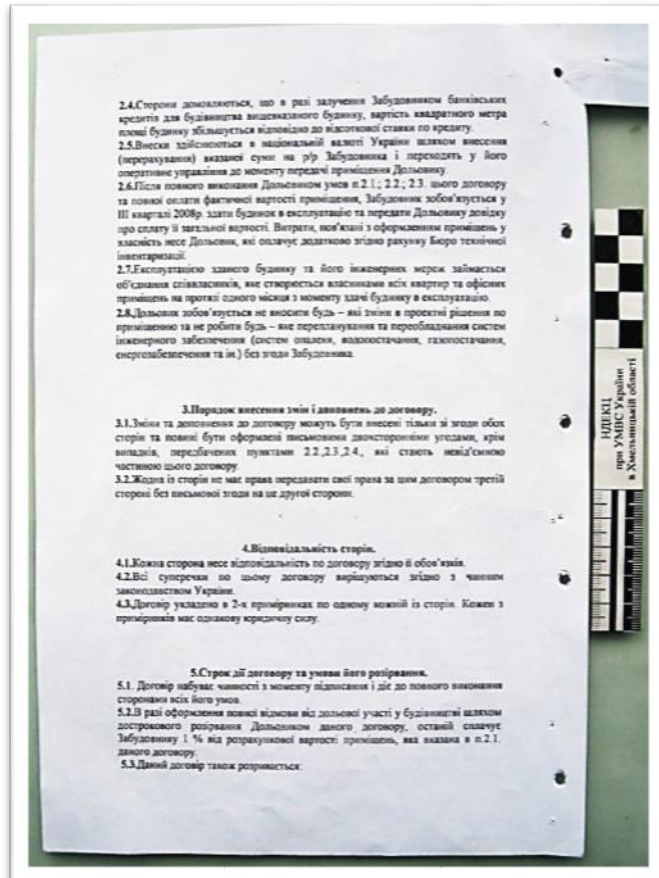

Рисунок №3.2

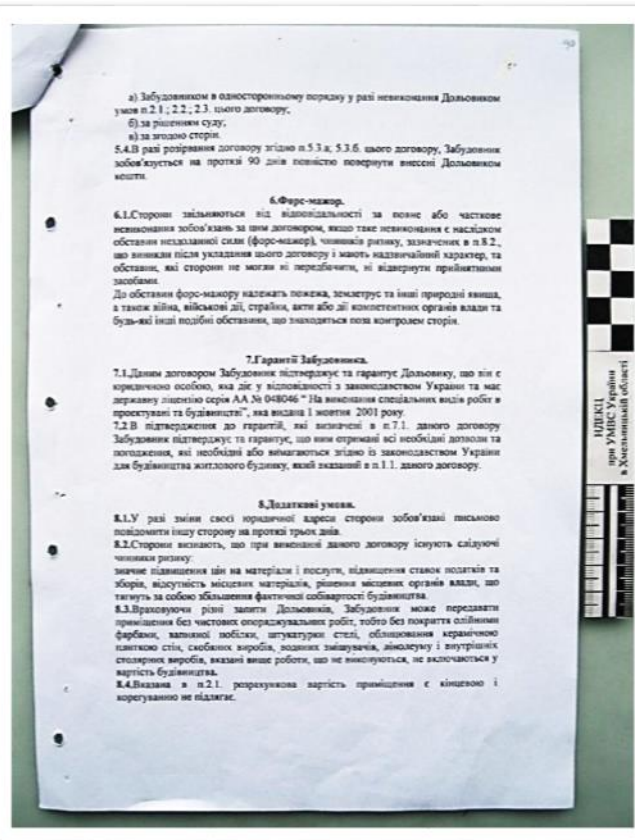

Рисунок №3.3

Рисунок №3.4

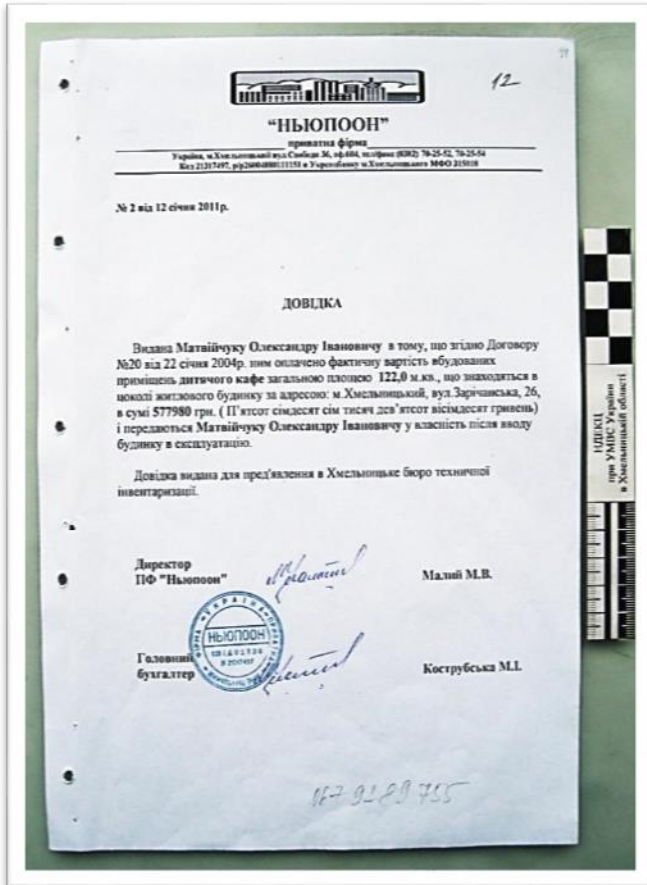

Рисунок №4

Рисунок №5

Рисунок №3.1-5. Загальний вигляд представлених об'єктів дослідження.

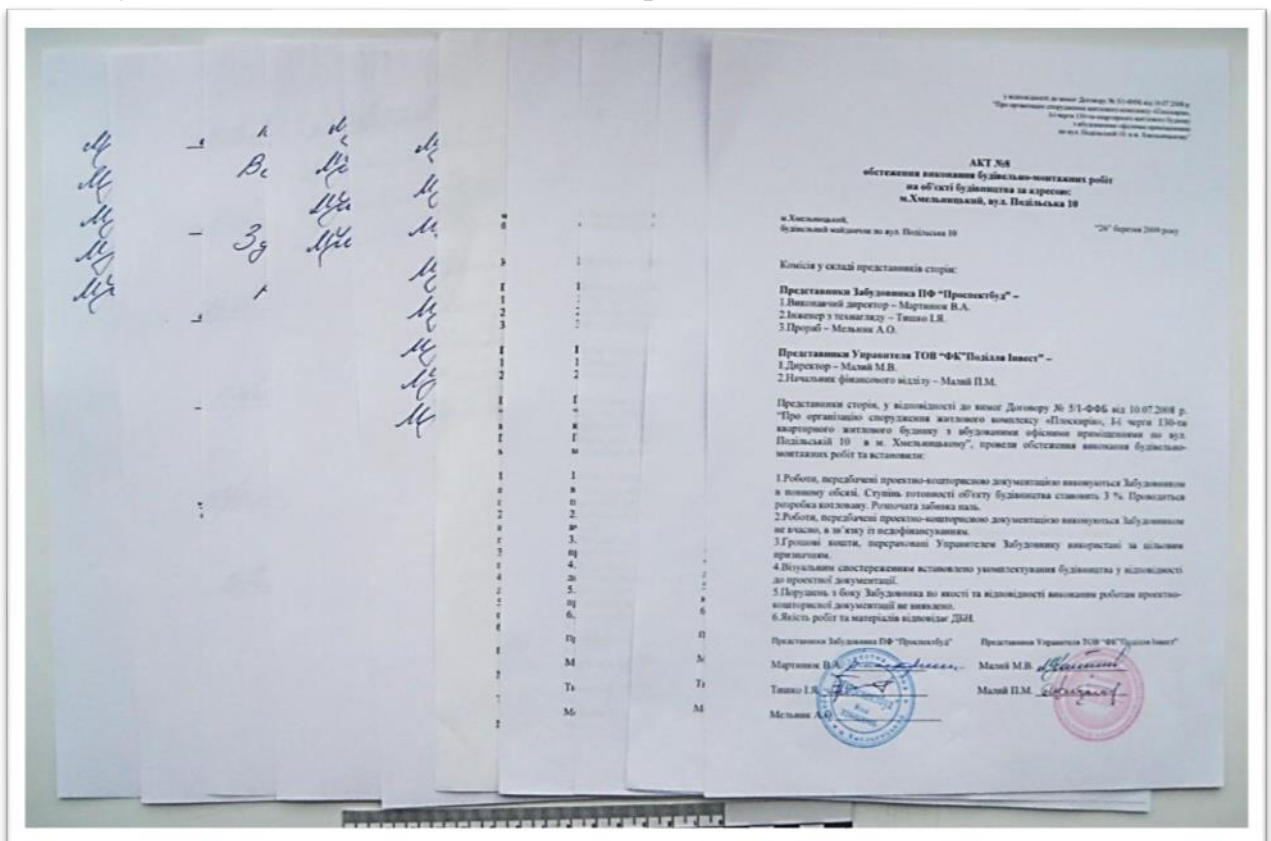

Рисунок №6. Загальний вигляд зразків для порівняльного дослідження.

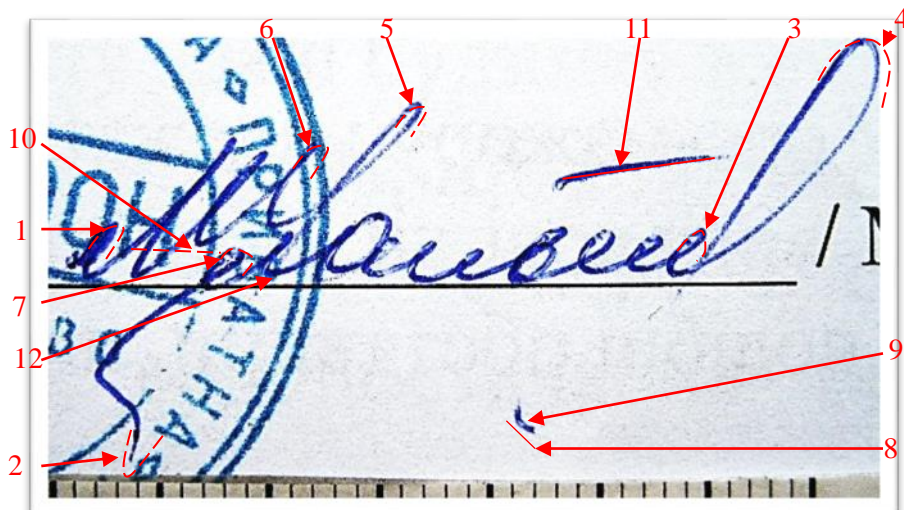

Рисунок №7.

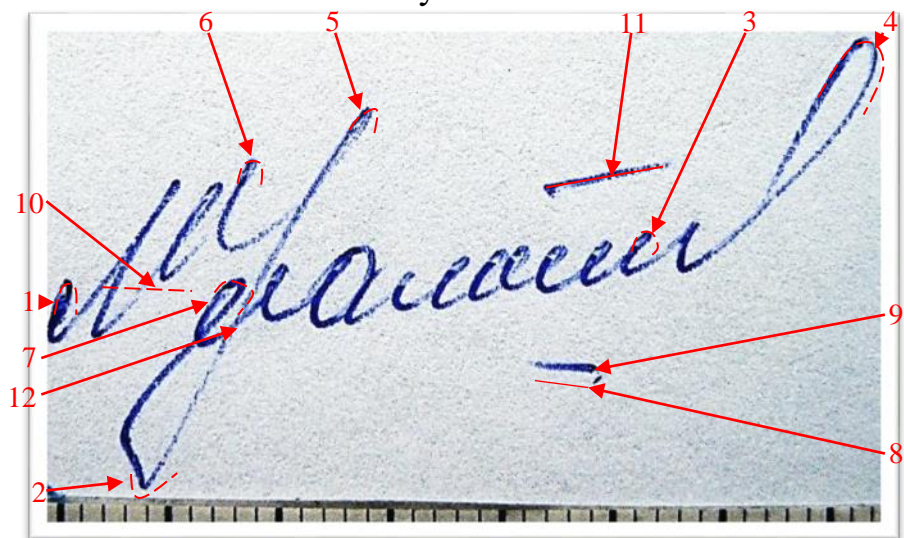

Рисунок №8.

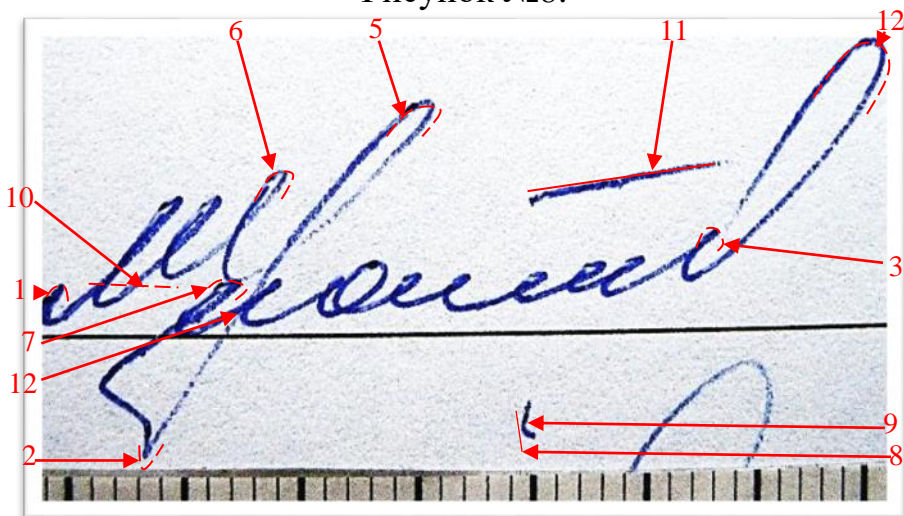

Рисунок №9

Рисунки №№ 7-9. Збільшене зображення досліджуваних підписів.

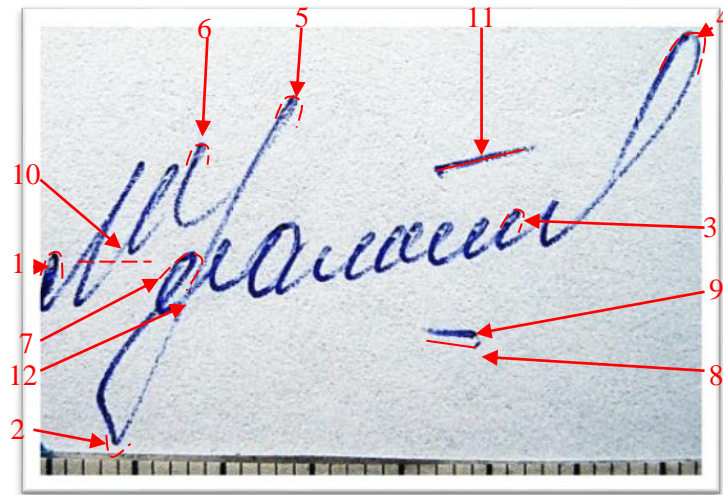

Рисунок № 10. Збільшене зображення досліджуваного підпису.

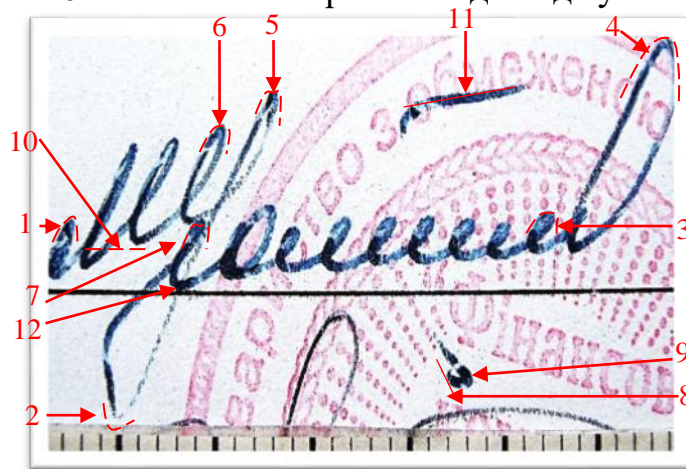

Рисунок № 11. Збільшене зображення зразка підпису QQQ

Примітка 2: на Рис. №№ 7-11 барвником червоного кольору та однойменними цифрами відмічено ознаки збіжності.

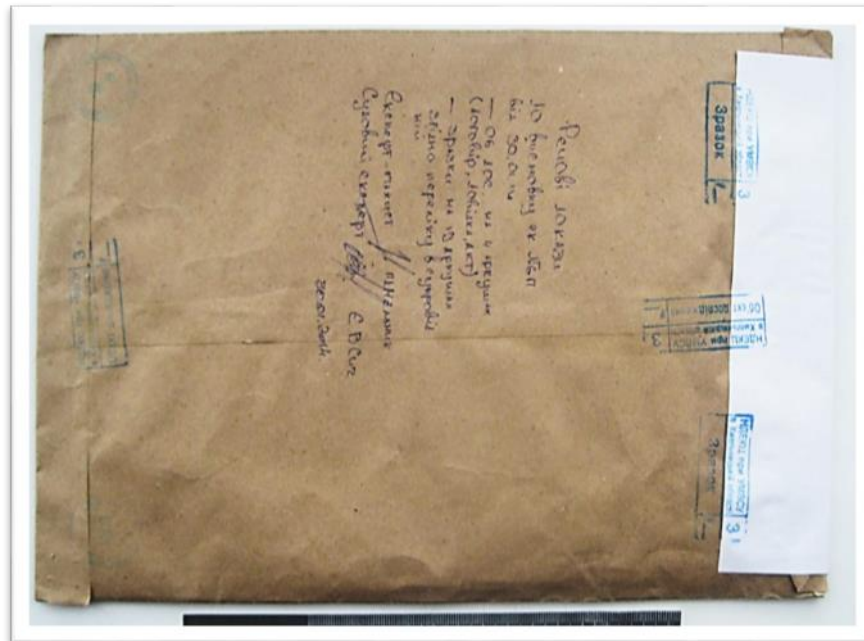

Рисунок № 12. Зображення упакування матеріалів справи після проведення експертизи.

**УПРАВЛІННЯ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ
УКРАЇНИ В ХМЕЛЬНИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ЕКСПЕРТНО-КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР**

вул. Молодіжна, 12 м. Хмельницький, 29019
Тел. (0382) 78-46-62, факс (0382) 78-46-66

ВИСНОВОК ЕКСПЕРТА

24.02.2014

м. Хмельницький

№33п

До сектору технічної експертизи документів та почеркознавчої експертизи відділу криміналістичної експертизи Науково-дослідного експертно-криміналістичного центру при УМВС України у Хмельницькій області 12.02.2014 за вих. № 636 при супровідному листі від 12.02.2014 № 8/1302 із СУ УМВС України у Хмельницькій області надійшла постанова від 12.02.2014 про призначення судової почеркознавчої експертизи, винесена старшим слідчим СВ СУ УМВС України в Хмельницькій області підполковником міліції С.Д. Фірсов в кримінальному провадженні, внесеному до Єдиного реєстру досудових розслідувань за №12013240050000159.

Проведення судової експертизи доручено старшому експертові сектору технічної експертизи документів та почеркознавчої експертизи відділу криміналістичної експертизи НДЕКЦ при УМВС України в Хмельницькій області майору міліції Мельнику Денису Миколайовичу, який має вищу юридичну освіту, кваліфікацію судового експерта з правом проведення почеркознавчої експертизи (свідоцтво № 12527, видане ЕКК МВС України 23.10.2013 року), стаж експертної роботи з 2005 року.

Про відповідальність за завідомо неправдивий висновок та відмову без поважних причин від виконання покладених обов'язків за ст. 384, 385 КК України попереджений.

_____ Д.М.Мельник

Обставини справи (відомі з постанови слідчого про призначення експертизи):

Упродовж 2007-2010 років кредитний інспектор Ярмолинецького відділення КС «Кредекс» Ковбасюк В.А., зловживаючи своїм службовим становищем, заволоділа грошовими коштами КС «Кредекс» у сумі понад 400000 грн., чим заподіяла КС «Кредекс» матеріальної шкоди в особливо великих розмірах.

В ході досудового розслідування в приміщені головного офісу КС «Кредекс», вилучено касовий ордер №779 від 28.07.2008 про отримання Яременюком Петром Михайловичем коштів в сумі 20300 грн.

Судовий експерт

І.І. Іванов

Під час допиту Яременюк П.М., останій заперечив отримання в Ярмолинецькому відділенні КС «Кредекс» суми коштів згідно вказаного видаткового касового ордеру, вказавши, що видаткового касового ордеру, а також будь-яких інших документів по оформленню кредиту, він не підписував. Крім того, допитана в якості свідка колишній бухгалтер-касир Ярмолинецького відділення КС «Кредекс» Антонюк О.Л. повідомила, що вказаного видаткового ордеру не підписувала та коштів нікому не видавала.

На експертизу надано:

1. Видатковий касовий ордер №779 від 28.07.2008.

У якості порівняльного матеріалу на експертизу надано:

1. Експериментальні зразки підпису Яременюка П.М. на 5 арк., експериментальні зразки почерку Яременюка П.М. на 5 арк.;
2. Вільні зразки підпису та почерку Яременюка П.М.:
  - заява Яременюка П.М. на 1 арк.;
  - догорів про надання населенню послуг з газопостачання від 2013 р. на 2 арк.;
  - постанова про відібрання зразків підпису та почерку для проведення експертизи від 12.02.2014 на 1 арк.;
  - гарантійний талон на 2 арк.;
  - протокол отримання зразків підпису та почерку для проведення експертизи від 12.02.2014 на 1 арк.;
  - протокол допиту свідка на 5 арк.;
3. Умовно-вільні зразки підпису та почерку Яременюка П.М. на 2 арк.
4. Вільні, умовно-вільні та експериментальні зразки підписів Ковбасюк В.А. та Антонюк О.Л.

На вирішення судової експертизи поставлені питання:

1. Чи виконаний рукописний текст «Двадцять тисяч триста гр. 00 коп» під друкованим текстом: «Одержав» у видатковому касовому ордері №779 від 28.07.2008, Яременюком Петром Михайловичем, чи іншою особою?
2. Чи виконаний підпис під друкованим текстом: «Підпис» у видатковому касовому ордері №779 від 28.07.2008, Яременюком Петром Михайловичем, чи іншою особою?
3. Чи виконаний підпис під друкованим текстом: «Керівник» у видатковому касовому ордері №779 від 28.07.2008, Ковбасюк Валентиною Андріївною, чи іншою особою?
4. Чи виконаний підпис під друкованим текстом: «Видав касир» у видатковому касовому ордері №779 від 28.07.2008, Антонюк Оксаною Леонідівною, чи іншою особою?

Примітка 1: запитання передруковано із постанови старшого слідчого С.Д. Фірсова в кримінальному провадженні, внесеному до Єдиного реєстру

досудових розслідувань №12013240050000159, без змін. (Загальна кількість об'єктів дослідження – 4, об'єктів порівняльного дослідження – 4).

ДОСЛІДЖЕННЯ

Об'єкт, зразки та постанова про призначення почеркознавчої експертизи, винесена старшим слідчим СВ СУ УМВС України в Хмельницькій області підполковником міліції С.Д. Фірсовим в кримінальному провадженні, внесеному до Єдиного реєстру досудових розслідувань за №12013240050000159, при супровідному листі від 12.02.2014 за вих. № 8/1302 із СУ УМВС України у Хмельницькій області, надійшли нарочно, через канцелярію НДЕКЦ, в не упакованому вигляді (Див. Рис. №1).

Вільні, умовно-вільні та експериментальні зразки підпису Ковбасюк В.А. та Антонюк О.Л. надійшли до НДЕКЦ при УМВС України у Хмельницькій області за вих. №1226 від 11.02.2014 року.

При огляді об'єкта дослідження, а саме видаткового касового ордера №779 від 28.07.2008, було встановлено, що він являє собою аркуш паперу білого кольору, прямокутної форми з розмірами сторін 209×148 мм. На лицевій стороні аркушу наявний друкований текст та лінії графлення, виконані барвником чорного кольору, в яких розташовані рукописні написи та підписи, виконані барвниками чорного кольору та синього кольору різних відтінків. У верхньому правому куті наявний друкований напис, виконаний барвником чорного кольору, змістом «Форма № КО-14». На зворотній стороні видаткового касового ордера будь-які написи відсутні (Див. Рис. №2).

При огляді представлених зразків було встановлено їх вичерпний кількісний та якісний склад, який відповідає постанові слідчого про призначення експертизи (Див. Рис. №3).

Представлений об'єкт і зразки були проштамповані штампом «НДЕКЦ при УМВС України в Хмельницькій області Об'єкт дослідження» і «Зразок», прономеровані «№ 33П».

Дослідженню у представленому видатковому касовому ордері №779 від 28.07.2008, підлягають рукописні записи «Двацять тисяч триста гр 00 коп» виконані від імені Яременюка П.М. (Див.Рис. №4).

При дослідженні рукописних записів «Двацять тисяч триста гр 00 коп» в представленому видатковому касовому ордері №779 від 28.07.2008 було встановлено, що записи виконані середньовиробленим почерком, середньокоординованими рухами. Темп виконання – середній. Будова почерку – проста. Переважаюча форма рухів – змішана. Переважаючий напрямок рухів – змішаний, нахил – правий. Розмір літер – середній, протяжність – середня, розгін – середній, зв'язність рухів – мала. Ступінь натиску – середній, диференційований. (Див.Рис. №№ 4).

При дослідженні рукописних записів в представлених зразках було встановлено, що записи виконані маловиробленим почерком, зниженою координацією рухів. Темп виконання – середній. Будова почерку – проста. Переважаюча форма рухів – прямолінійно-дугова. Переважаючий напрямок

рухів – змішаний, нахил – нестійкий, правий. Розмір літер – середній, протяжність – середня, розгін – середній, зв'язність рухів – середня. Ступінь натиску – середній. (Див.Рис. №№ 5-6).

При порівняльному дослідженні рукописних записів в представленому на дослідження документі із зразками почерку Яременюка Петра Михайловича було встановлено розбіжності по вище зазначених загальних ознаках (ступінь виробленості; координація рухів; форма рухів; нахил; зв'язність рухів) та найбільш характерних та істотних окремих ознаках (Див.Рис. №№4-6):

Будова літер за конструкцією в цілому:

- малої літери «а» у досліджуваному – по типу «я», а у зразках – згідно пропису (відм. 1);

Форма рухів при виконанні:

- заключної частин другого елемента малої літери «р» у досліджуваному – кутова, а у зразках – дугова (відм. 2);

Форма рухів при з'єднанні:

- другого елемента з третім малої прописної літери «т» у досліджуваному – петля, а у зразках – дугова (відм. 3);

Вид рухів при з'єднанні:

- першого елемента з другим малої літери «р» у досліджуваному – інтервальний, а у зразках – суцільний (відм. 4);

Протяжність рухів по горизонталі при виконанні:

- другого елемента малої літери «а» у досліджуваному, на відміно від зразків – менша (відм. 5);

- заключної частини другого елемента малої літери «и» у досліджуваному, на відміно від зразків – менша (відм. 6);

- другого елемента великої літери «Д» у досліджуваному, на відміно від зразків – збільшена (відм. 7);

Розміщення точок початку відносно повздовжньої осі при виконанні :

- малої літери «в» у досліджуваному – на осі, у зразках – зліва (відм. 8);
- малої літери «с» у досліджуваному – на осі, у зразках – з права (відм. 9);

Розміщення точок початку відносно середньої осі літер при виконанні:

- великої літери «Д» у досліджуваному – з права, у зразках – зліва (відм. 10);

Розміщення точок початку малої літери «о» на середній лінії:

- у досліджуваному – на лінії, у зразках – вище (відм. 11);

Розміщення точок закінчення при виконанні:

- великої літери «Д» у досліджуваному – на другому елементі, у зразках – над першим елементом (відм. 12);

Істотних співпадаючих ознак, які б впливали на позитивний висновок експерта виявлено не було.

Встановлені в процесі порівняльного дослідження розбіжні ознаки стійкі, суттєві та в своїй сукупності достатні для надання висновку про те, що рукописні записи в наданому на дослідження видатковому касовому ордері

№779 від 28.07.2008, від імені Яременюка П.М. – виконані не Яременюком П.М., а іншою особою.

Дослідженню у представленому видатковому касовому ордері №779 від 28.07.2008, підлягає підпис біля друкованого тексту «Підпис», виконаний від імені Яременюка П.М. (Див. Рис. №7).

При дослідженні підпису у представленому на дослідження документі, з використанням збільшеної лупи „ЛП-3х” та за допомогою мікроскопа „МБС-10”, апарату «foster+freeman» мод. VSC40, ознак застосування технічних засобів і попередньої технічної підготовки при їх виконанні не виявлено.

При дослідженні підпису від імені Яременюка П.М. в представленому видатковому касовому ордері №779 від 28.07.2008 було встановлено, що він виконаний у змішаній транскрипції (складається з великої літери «Я», безлітерних елементів та розчерків). Загальний вигляд підпису – неправильний багатогранник, чіткий (Див. Рис. №7).

Підпис виконаний середньовиробленими, середньокоординованими рухами в середньому темпі. Конструктивно підпис ускладнений. Форма рухів, що переважає – прямолінійно-кутова. Переважаючий напрямок рухів – лівоокружний, нахил – правопохилий. Розмір – не стійкий, протяжність – середня. Зв'язність рухів – конкретна (окремо від підпису виконується третій безлітерний елемент). Ступінь натиску – не стабільний. Форма лінії основи підпису – ламана. Напрямок лінії основи підпису – нестійкий.

При дослідженні підпису Яременюка П.М. в представлених експериментальних, вільних та умовно-вільних зразках, було встановлено, що він виконаний у змішаній транскрипції (складається з монограми літер «Я» та «р» та розчерку). Загальний вигляд підпису – неправильний багатогранник, чіткий (Див. Рис. №8).

Підпис виконаний високовиробленими, висококоординованими рухами в швидкому темпі. Конструктивно підпис спрощений. Форма рухів, що переважає – прямолінійно-дугова. Переважаючий напрямок рухів – лівоокружний, нахил – правопохилий. Розмір – великий, протяжність – середня. Зв'язність рухів – суцільна. Ступінь натиску – середній, диференційований. Форма лінії основи підпису – ламана. Напрямок лінії основи підпису – нестійкий.

При проведенні порівняльного дослідження методом співставлення підпису від імені Яременюка П.М. в представленому видатковому касовому ордері №779 від 28.07.2008 зі зразками підписів Яременюка П.М., встановлені розбіжності в транскрипції підпису, загальних (виробленість підпису; координація підпису; темп виконання; конструктивна складність підпису; переважна форма рухів; розмір; зв'язність рухів; ступінь натиску) та найбільш суттєвих окремих ознак (Див. Рис. №№ 7-8):

Форма рухів при виконанні:

- початкової частини першого елемента літери «Я» у досліджуваному підписі – прямолінійна, у зразках – дугова (відм. 1);

Напрямок рухів при виконанні:

- заключної частини розчерку у досліджуваному підписі – піднімається догори, у зразках – горизонтально (відм. 2);

Протяжність рухів при виконанні:

- початкової частини першого елемента літери «Я» у досліджуваному підписі – зменшена, у зразках – збільшена (відм. 3);

- літер і штрихів по вертикалі у досліджуваному підписі – середня, у зразках – збільшена (відм. 4);

Вид з'єднання рухів при виконанні літер і штрихів:

- у досліджуваному підписі – інтервально, у зразках – суцільно (відм. 5);

Розміщення точки перетину рухів при виконанні:

- другого елемента літери «Я» у досліджуваному підписі – вище середньої лінії підпису, у зразках – на середній лінії підпису (відм. 6).

Істотних співпадаючих ознак, які б впливали на позитивний висновок експерта виявлено не було.

Встановлені в процесі порівняльного дослідження розбіжні ознаки стійкі, суттєві та в своїй сукупності достатні для надання висновку про те, що підпис біля друкованого тексту «Підпис» в представленому видатковому касовому ордері №779 від 28.07.2008 – виконаний не Яременюком Петром Михайловичем, а іншою особою.

Дослідженню у представленому видатковому касовому ордері №779 від 28.07.2008, підлягає підпис біля друкованого тексту «Керівник», виконаний від імені Ковбасюк В.А. (Див. Рис. №9).

При дослідженні підпису у представленому на дослідження документі, з використанням збільшеної лупи „ЛП-3х” та за допомогою мікроскопа „МБС-10”, апарату «foster+freeman» мод.VSC40, ознак застосування технічних засобів і попередньої технічної підготовки при їх виконанні не виявлено.

При дослідженні підпису від імені Ковбасюк В.А. в представленому видатковому касовому ордері №779 від 28.07.2008 було встановлено, що він виконаний у безбуквеній транскрипції (складається з вертикального елемента, безлітерних елементів, розчерку та додаткових штрихів). Загальний вигляд підпису – неправильний багатогранник, чіткий (Див. Рис. №9).

Підпис виконаний середньовиробленими, середньокоординованими рухами в середньому темпі. Конструктивно підпис ускладнений. Форма рухів, що переважає – прямолінійно-дужева. Переважаючий напрямок рухів – лівоокружний, нахил – наближений до вертикалі. Розмір – середній, протяжність – середня. Зв'язність рухів – конкретна (вертикальний елемент та перший безлітерний елемент виконуються окремо). Ступінь натиску – середній, диференційований. Форма лінії основи підпису – ламана. Напрямок лінії основи підпису – піднімається.

При дослідженні підпису Ковбасюк В.А. в представлених експертних, вільних та умовно-вільних зразках, було встановлено, що він виконаний у безбуквеній транскрипції (складається з вертикального елемента, безлітерних

елементів, розчерку та додаткових штрихів). Загальний вигляд підпису – неправильний багатогранник, чіткий (Див. Рис. №10).

Підпис середньовиробленими, середньокоординованими рухами в середньому темпі. Конструктивно підпис ускладнений. Форма рухів, що переважає – прямолінійно-дужева. Переважаючий напрямок рухів – лівоокружний, нахил – правопохилий. Розмір – середній, протяжність – середня. Зв'язність рухів – суцільна. Ступінь натиску – середній, диференційований. Форма лінії основи підпису – ламана. Напрямок лінії основи підпису – піднімається.

При проведенні порівняльного дослідження методом співставлення підпису від іменні Ковбасюк В.А. в представленому видатковому касовому ордері №779 від 28.07.2008 зі зразками підписів Ковбасюк В.А. встановлені співпадання в транскрипції підпису, загальних (виробленість підпису; координація підпису; темп виконання; конструктивна складність підпису; переважна форма рухів; розмір; зв'язність рухів; ступінь натиску) та найбільш суттєвих окремих ознак (Див. Рис. №№ 9-10):

Форма рухів при виконанні:

- безлітерних елементів – петлева (відм. 1);
- заключної частини розчерку – петлева (відм. 2);
- початкової частини вертикального штриха – дугева (відм. 3);
- заключної частини вертикального штриха – петля (відм. 4);
- першого додаткового штриха – ламана (відм. 5);
- початкової та заключної частини другого додаткового штриха – дугева (відм. 6);

Напрямок рухів при виконанні:

- другого додаткового штриха – з права на ліво і опускається (відм. 7);

Протяжність рухів при виконанні:

- вертикального штриха відносно підпису – більша (відм. 8);

Протяжність рухів по вертикалі відносно горизонталі при виконанні:

- розчерку – збільшена (відм. 9);

Вид з'єднання при виконанні:

- безлітерних елементів – інтервальний (відм. 10);

Розміщення точки перетину рухів при виконанні:

- першого та другого елементів вертикального штриха – нище середньої лінії підпису (відм. 11);

Розміщення точки закінчення відносно повздовжньої осі при виконанні:

- розчерку – зліва (відм. 12);

Розміщення при виконанні:

- вертикального штриха відносно розчерку – нище (відм. 13);

Істотних розбіжних ознак, які б впливали на негативний висновок експерта виявлено не було.

Встановлені в процесі порівняльного дослідження співпадаючі ознаки стійкі, суттєві та в своїй сукупності достатні для надання висновку про те, що підпис біля друкованого тексту «Керівник» в представленому видатковому

касовому ордері №779 від 28.07.2008 – виконаний Ковбасюк Валентиною Андріївною.

Дослідженню у представленому видатковому касовому ордері №779 від 28.07.2008, підлягає підпис біля друкованого тексту «Видав касир», виконаний від імені Антонюк О.Л. (Див. Рис. №11).

При дослідженні підпису у представленому на дослідження документі, з використанням збільшеної лупи „ЛП-3х” та за допомогою мікроскопа „МБС-10”, апарату «foster+freeman» мод.VSC40, ознак застосування технічних засобів і попередньої технічної підготовки при його виконанні не виявлено.

При дослідженні підпису в графі «Видав касир» було встановлено, що він виконаний у змішаній транскрипції (складається з великих літер «О», «Л», безлітерних елементів, розчерку, додаткового штриха). Загальний вигляд підпису – неправильний багатокутник, чіткий (Див. Рис. №11).

Підпис виконаний середньовиробленими, середньокоординованими рухами в середньому темпі. Конструктивно підпис простий. Форма рухів, що переважає – дугова і петлева. Переважаючий напрямок рухів – лівоокружний, нахил – правий. Розмір – середній, протяжність – середня. Зв'язність рухів – суцільна. Ступінь натиску – середній. Форма лінії основи підпису – ламана. Напрямок лінії основи підпису – горизонтальний.

При порівняльному дослідженні підпису в представленому на дослідження документі із зразками підписів Антонюк Оксани Леонідівни, були встановлені збіжності по вище зазначених загальних ознаках (будова почерку; форма рухів; напрямок рухів; нахил; розмір; протяжність; розгін...) та найбільш характерних та істотних окремих ознаках: (Див. Рис. №№ 11-12).

Форма рухів при виконанні:

- нижньої частини великої літери «О» – витягнута овальна, кутаста (відм.1);

- нижньої частини безлітерних елементів – овальна (відм.2);

Форма рухів при з'єднанні:

- першого і другого елементів великої літери «Л» – петлева (відм.3);

- безлітерних елементів та першого елемента розчерку – петлева (відм.4);

Напрямок рухів при виконанні:

- додаткового штриха – вправо вверх (відм.5);

- заключного елемента розчерку – вправо вверх (відм.6);

Протяжність рухів по вертикалі при виконанні:

- другого елемента літери «Л» відносно першого елемента – менша (відм.7);

Кількість рухів при виконанні:

- великої літери «О» – з додатковим штрихом (відм.8);

Розміщення точки початку рухів при виконанні:

- великої літери «О» відносно останньої частини літери – вище середньої лінії підпису (відм.9);

- початкової частини літери «О» відносно середньої осі літери – зліва

(відм.10);

Розміщення точки закінчення рухів при виконанні:

- заключної частини розчерку відносно основної частини розчерку – зліва (відм.11).

Істотних розбіжних ознак, які б впливали на негативний висновок експерта виявлено не було.

Встановлені в процесі порівняльного дослідження співпадаючі ознаки стійкі, суттєві та в своїй сукупності достатні для надання висновку про те, що підпис біля друкованого тексту «Видав касир» в представленому видатковому касовому ордері №779 від 28.07.2008 – виконаний Антонюк Оксаною Леонідівною.

При проведенні експертного дослідження використовувалися такі інформаційні джерела:

1. Методика судово-почеркознавчої експертизи : [упорядкув.: З.С. Меленевська, К.М. Ковальов, Н.Г. Шпакович] / ДНДЕКЦ МВС України. – К., 2008. – 33 с.;

2. Методика ідентифікаційного дослідження рукописних текстів виконаних незмінним почерком : [упорядкув.: З.С. Меленевська, К.М. Ковальов, Н.Г. Шпакович] / ДНДЕКЦ МВС України. – К., 2009. – 85 с.;

3. Методика дослідження підписів : [упорядкув.: З.С. Меленевська, К.М. Ковальов, Н.Г. Шпакович] / ДНДЕКЦ МВС України. – К., 2009. – 21 с.;

4. Судово-почеркознавча експертиза //під редакцією Меленевської З.С., Свободи Є.Ю., Шаботенка А.І. // Київ, 2007;

5. «Почерковедческая экспертиза» //під редакцією Л.А. Винберг, М.В. Шванкова. //Волгоград, 1977 г.;

6. «Общие и частные признаки почерка», М., 1987 г.;

7. «Альбом общих признаков подписи», М., 1989 г.;

8. «Признаки, используемые при проведении почерковедческих экспертиз текстов, подписи и цифровых записей», Киев НАВСУ, 2000 г. Учебно-справочное пособие.

При проведенні експертизи використовувались: лінійка металева ГОСТ 427-75 (свідоцтво повірки №2245), мікроскоп МБС-10, прилад для дослідження документів «foster+freeman» мод.VSC40. Фіксація та друк зображень проводилось з використанням цифрової фотокамери “Canon A480” та приладу для дослідження документів «foster+freeman» мод.VSC40, персонального комп’ютера, кольорового принтера «EPSON Photo R300».

До висновку експерта додається таблиця ілюстрацій на 6-и сторінках.

ВИСНОВКИ:

1. Рукописний текст «Двадцять тисяч триста гр 00 коп» під друкованим текстом «Одержав» у видатковому касовому ордері №779 від 28.07.2008 – виконаний не Яременюком Петром Михайловичем, а іншою особою.

2. Підпис біля друкованого тексту «Підпис» у видатковому касовому ордері №779 від 28.07.2008 – виконаний не Яременюком Петром Михайловичем, а іншою особою.

3. Підпис біля друкованого тексту «Керівник» у видатковому касовому ордері №779 від 28.07.2008 – виконаний Ковбасюк Валентиною Андріївною.

4. Підпис біля друкованого тексту «Видав касир» у видатковому касовому ордері №779 від 28.07.2008 – виконаний Антонюк Оксаною Леонідівною.

Судовий експерт

Д.М. Мельник

Судовий експерт

І.І. Іванов

ІЛЮСТРАТИВНА ТАБЛИЦЯ до висновку експерта №33п від 13.02.2014 за мат. к/п №12013240050000159.

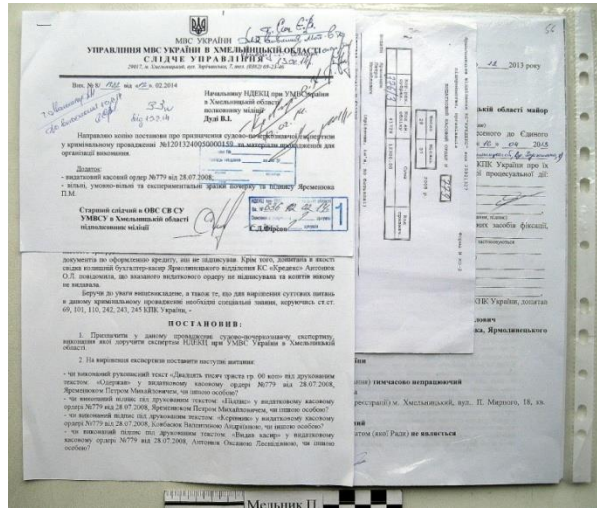

Рисунок №1. Загальний вигляд матеріалів разом з постановою слідчого про призначення почеркознавчої експертизи.

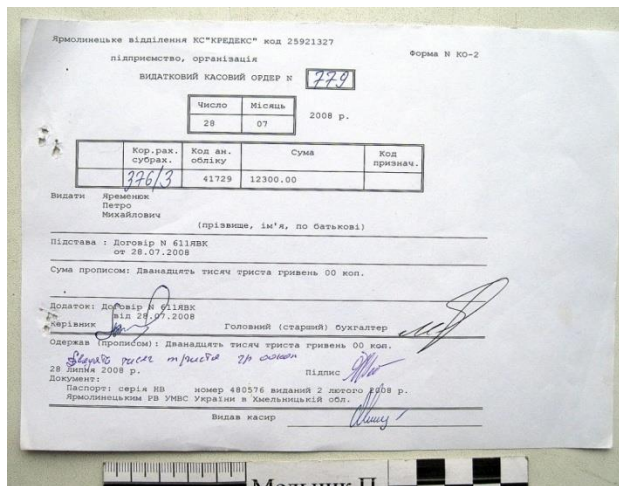

Рисунок №2. Загальний вигляд об'єкта дослідження.

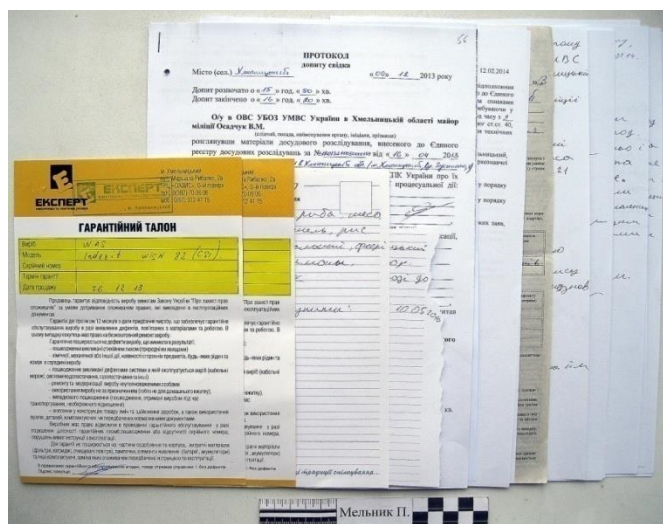

Рисунок №3. Загальний вигляд зразків для порівняльного дослідження.

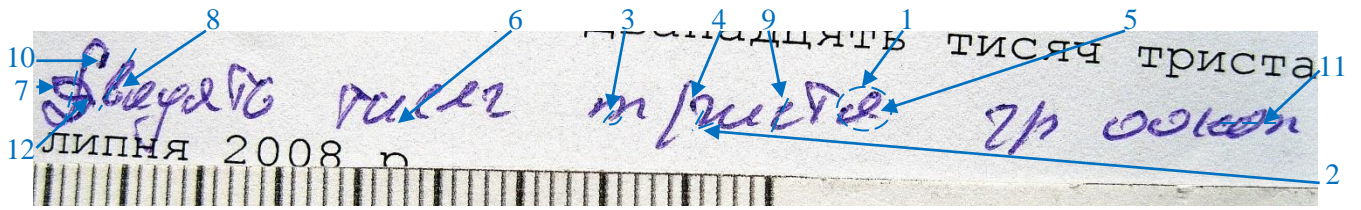

Рисунок №9.

Рисунки №№4. Збільшене зображення досліджуваних рукописних записів у представленому документі.

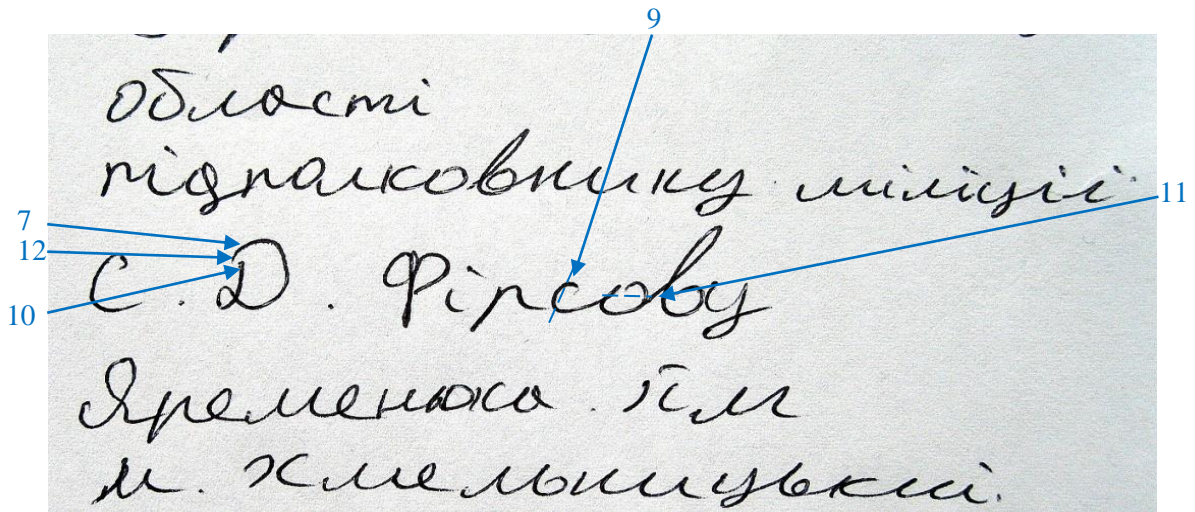

Рисунок № 5.

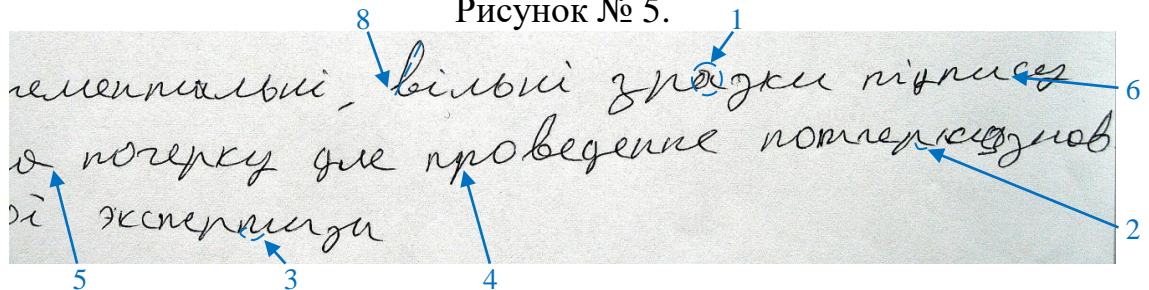

Рисунок № 6.

Рисунки №№ 5-6. Збільшене зображення зразків рукописних записів Яременюка П.М.

Примітка 2: на Рис. №№4-6 барвником синього кольору та однойменними цифрами відмічено розбіжні ознаки.

Судовий експерт

Д.М. Мельник

Судовий експерт

І.І. Іванов

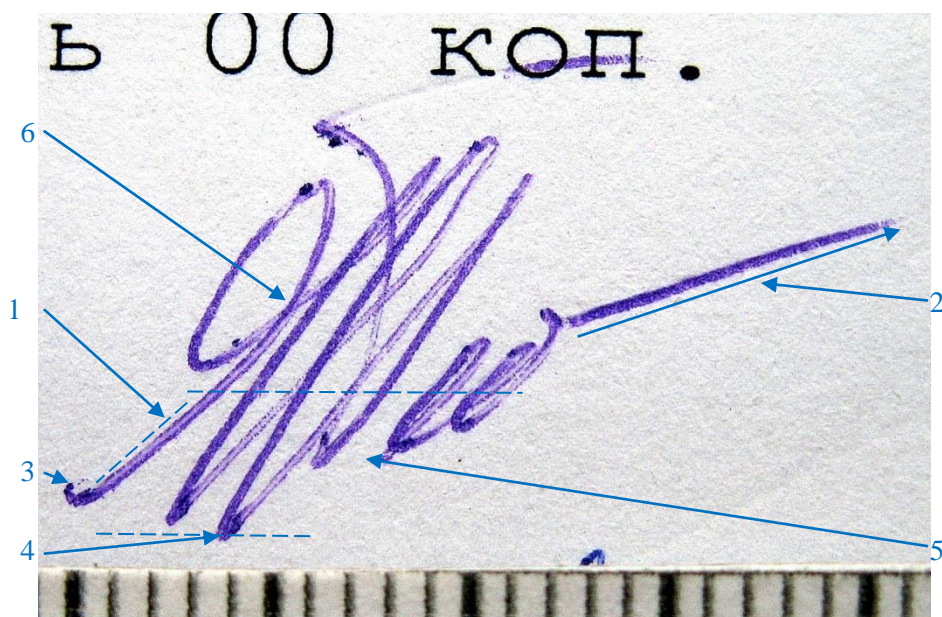

Рисунок № 7. Збільшене зображення досліджуваного підпису у представлених документах.

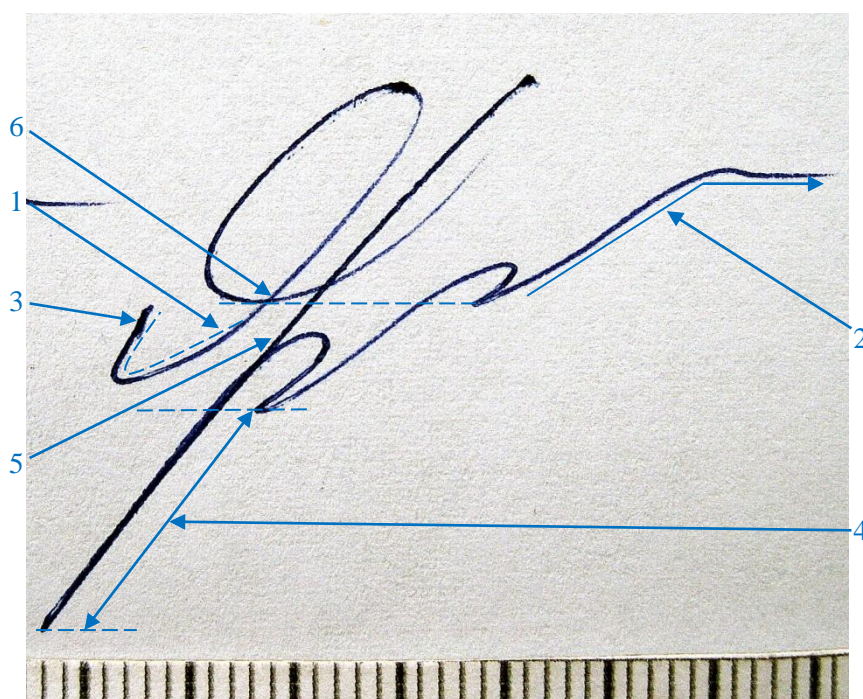

Рисунок № 8. Збільшене зображення зразків підпису Яременюка П.М.

Примітка 3: на Рис. №№7-8 барвником синього кольору та однойменними цифрами відмічено розбіжні ознаки.

Рисунок № 9. Збільшене зображення досліджуваного підпису у представлених документах.

Рисунок № 10. Збільшене зображення зразків підпису Ковбасюк В.А.

Примітка 4: на Рис. №№9-10 барвником червоного кольору та однойменними цифрами відмічено співпадаючі ознаки.

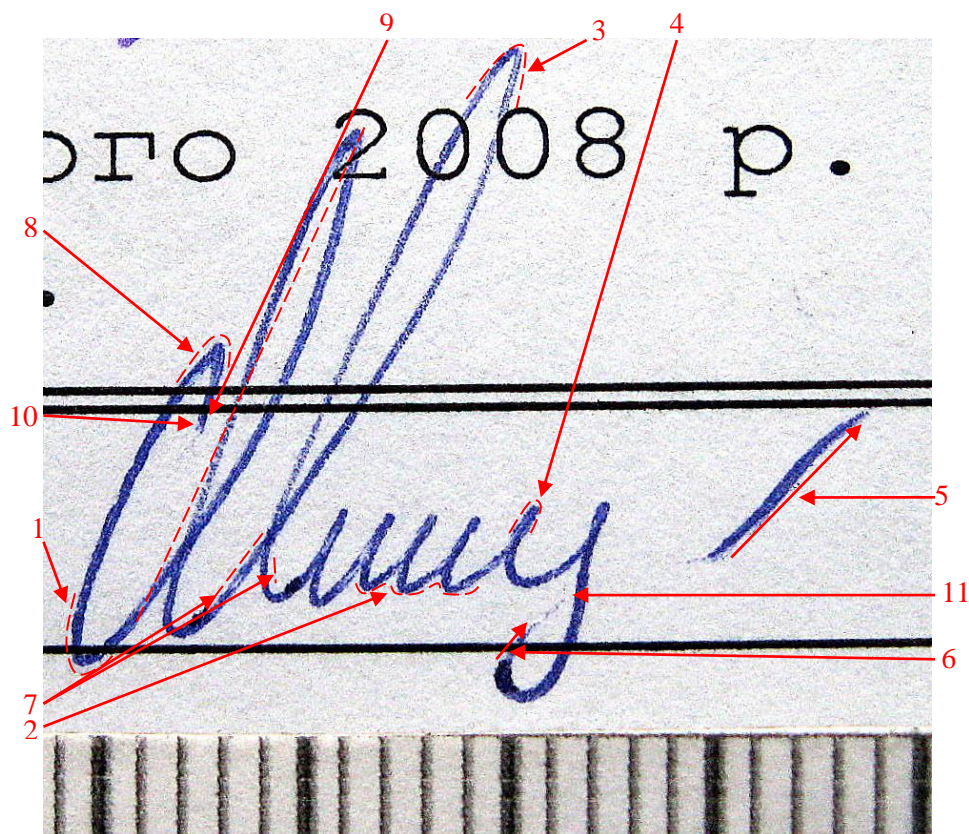

Рисунок № 11. Збільшене зображення досліджуваного підпису у представлених документах.

Рисунок № 12. Збільшене зображення зразків підпису Антоноук О.Л.

Примітка 5: на Рис. №№11-12 барвником червоного кольору та однойменними цифрами відмічено співпадаючі ознаки.

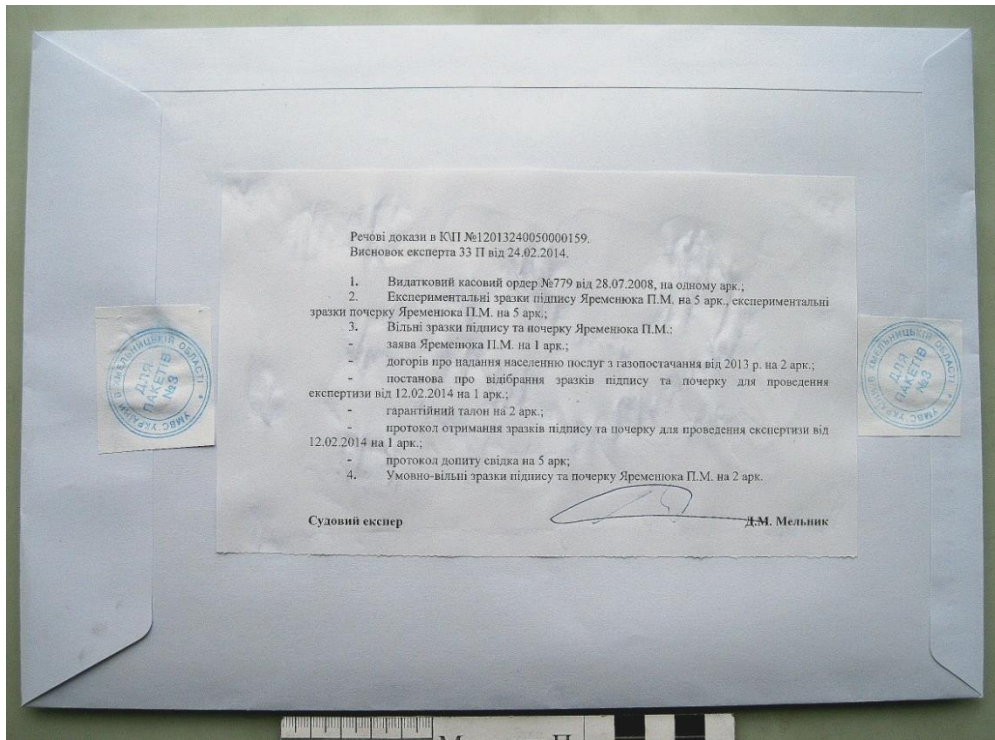

Рисунок № 13. Зображення упакування матеріалів провадження після проведення експертизи.

Судовий експерт

Д.М. Мельник

Судовий експерт

І.І. Іванов

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ІНСТИТУТ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ

Висновок № б/н
судово-почеркознавчої експертизи
по кримінальному провадженню № 000

Складено: 00.00.0000 р.

00.0000 р. до Дніпропетровського НДІСЕ надійшла постанова від 00.0000 р. заступника начальника слідчого відділу прокуратури Дніпропетровської області радника юстиції П. про призначення судової почеркознавчої експертизи по кримінальному провадженню № 000.

Для проведення експертизи в неупакованому вигляді надані:

- матеріали кримінального провадження № 000 в двох томах;
- оригінал договору поруки від 00.00.0000 р. на двох аркушах.

Для порівняльного дослідження надані:

Вільні зразки почерку та підпису А. в оригіналах таких документів:

- медична картка Я., в якій маються листи-згоди на проведення обстежень: від 00.00.0000 р., від 00.00.0000 р., від 00.00.0000 р., від 00.00.0000 р., від 00.00.0000 р.;

- заява А. завідуючому дошкільного навчального закладу №__ про взяття на облік Я. до дошкільного навчального закладу від 00.00.0000 р.;

- заява А. завідуючому дошкільного навчального закладу № __ про взяття на облік Я. до дошкільного навчального закладу № __ від 00.00.0000 р.;

- заява А. завідуючому дошкільного навчального закладу № ____ від 00.00.0000 р.;

- заява А. завідуючому дошкільного навчального закладу №__ про зарахування дитини до дошкільного навчального закладу №__від 00.00.0000 р.;

заява А. про призначення усіх видів соціальної допомоги від 00.00.0000 р.
№ _____ ;

заява А. до Управління праці та соціального захисту населення Індустріальної районної у м. Дніпропетровську ради від 00.00.0000 р.;

акт обстеження матеріально-побутових умов сім'ї від 00.00.0000 р.;

заява А. про призначення усіх видів соціальної допомоги від 00.00.0000 р.
№ _____ ;

заява А. про призначення усіх видів соціальної допомоги від 00.00.0000 р.
№ _____ ;

заява А. про призначення усіх видів соціальної допомоги від 00.00.0000 р.
№ _____ ;

декларація про доходи та майновий стан осіб, які звернулися за призначенням усіх видів соціальної допомоги від 00.00.0000 р.

Вільні зразки, які містяться в медичній картці, відзначені аркушами паперу жовтого кольору з відповідними написами.

2) експериментальні зразки підпису А. на п'яти аркушах, які завірені підписом слідчого П.

Досліджувані документи та зразки відмічені відтисками штампів

Дніпро НДІСЕ
Досліджуваний матеріал
Висн-№? _____

Дніпро НДІСЕ
ЗРАЗОК

інституту:

На вирішення експертизи поставлене таке питання:

«Чи виконані підписи від імені А., що знаходяться у договорі поруки від 00.00.0000 р., іншою особою?»

Проведення експертизи доручено судовому експерту С., яка має вищу юридичну освіту, кваліфікацію судового експерта за експертною спеціальністю 1.1 «Дослідження почерку та підписів» (свідоцтво № 000, термін дії до 00.00.0000 р.), третій кваліфікаційний клас і стаж експертної роботи з 0000 року.

Про кримінальну відповідальність за статтями 384, 385 КК України судовий експерт попереджений

(підпис)

Нормативні акти, методики, рекомендована науково-технічна та довідкова література, які використовувались експертом при вирішенні поставленого запитання:

Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень : наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26.12.2012 р. № 1950/5).

Судебно-почерковедческая экспертиза / под ред. Е. Е. Доброславской, А. И. Манцвевой, В. Ф. Орловой. — М., 1971. — Ч. 1, II.

Теоретические проблемы оценки экспертом признаков почерка / под. ред. Л. Е. Ароцкера, И. М. Можар и др. — К., 1975.

Неидентификационные исследования в почерковедческой экспертизе / под. ред. Л. Е. Ароцкера. — К., 1972.

Методики:

«Загальна методика дослідження почерку при ідентифікації виконавця», ВНДІСЕ, 1971;

1.1.12 «Дослідження підписів», ВНДІСЕ, 1971;

«Почеркознавче дослідження підписів, виконаних за допомогою технічних прийомів», ВНДІСЕ, 1975;

1.1.45 «Удосконалена система окремих та загальних ознак почерку», Київський НДІСЕ МЮ, 2004;

«Методика дослідження приладів для письма з метою їх ідентифікації», ВНДІСЕ, 1973;

«Встановлення орудій письма по штрихам (відбиткам) в документі», ВНДІСЕ, 1987.

ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження проводилося візуально, за допомогою мікроскопа МБС-10, спектрального люмінесцентного мікроскопа *Regula 5001M*, лупи *Regula 10x*.

З метою ілюстрації дослідження надані документи, досліджувані об'єкти та зразки були скопійовані на кольоровому сканері *Epson perfection 2400 Photo*, а зображення роздруковані на принтері *Epson Stylus Photo R290 Series*.

На дослідження наданий оригінал договору поруки від 00.00.0000 р., виконаний на двох стандартних аркушах паперу білого кольору формату А4 з однієї сторінки аркуша. На першому та другому аркушах у графі «Кредитор» в особі представника» містяться підпис та відтиск печатки «Відділення № 802 АААА»; в графі «Поручитель» — підпис від імені А. Загальний вигляд досліджуваного документа див. на фото № 1, 2 в фототаблиці, що додається до висновку 1.

Дослідженню підлягають підписи від імені А. в графах «Поручитель» на першому та другому аркушах договору поруки від 00.00.0000 р., які мають таку транскрипцію (кількісний та якісний графічний склад) та зв'язність: «А ± два дугових елемента + розчерк — додатковий штрих». Загальний вигляд досліджуваних підписів див. на фото № 1—3.

Аналіз ознак письма, який включає в себе вивчення всіх почеркових властивостей загальних та окремих (ідентифікаційних і діагностичних), показав, що досліджувані підписи виконані рухами простої будови. Підписи виконані середньовиробленим почерком, на це вказує порушення координації рухів першої та другої груп та уповільнений темп, що проявилось в таких ознаках:

тупі початки та закінчення рухів (див. фото № 1—3, відм. 1);

різнохарактерна кутастість та звивистість в прямолінійних штрихах і дугових елементах (відм. 2, 3);

нестійкість рухів по вертикалі та горизонталі при виконанні елементів (відм. 4);

необґрунтовані зупинки пишучого приладу (відм. 5);

натиск — середній недиференційований;

звивиста форма основи підписів (відм. 6).

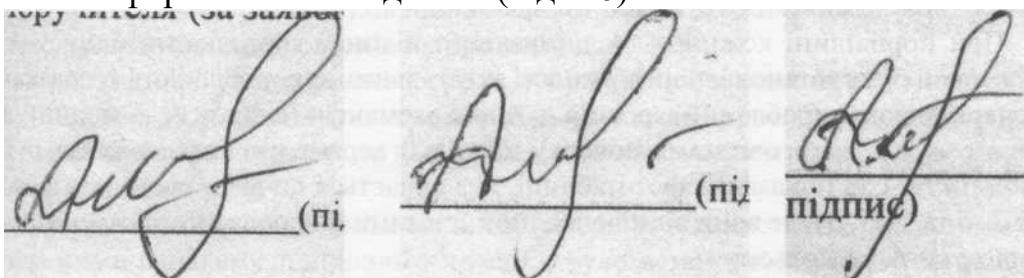

Фото № 1—3. Досліджувані підписи від імені А.

Розгін — малий, розстановка — середня; переважна форма рухів — дугова; нахил — правий; напрямок рухів при виконанні дугових елементів — змішаний; розміщення підписів відносно бланкового рядка — над рядком; напрямок лінії підписів — піднімається.

Наявність у досліджуваних підписах вказаних діагностичних ознак, ступінь їх прояву, характер та локалізація свідчать про факт незвичності письма в момент виконання цих підписів.

Візуальним оглядом за допомогою лупи *Regula 10x*, мікроскопічним дослідженням спектрального люмінесцентного мікроскопа *Regula 5001M* у розсіяному, косо спрямованому світлі, досліджуваних підписів встановлено, що вони виконані фарбувальною речовиною синього кольору. Фарбувальна речовина в штрихах розташована на поверхні паперу, не проникає в його товщу; характеризується специфічним блиском; розподіляється в штрихах нерівномірно — інтенсивно забарвлені ділянки чергуються зі слабо забарвленими; краї штрихів рівні, при боковому освітленні в штрихах з лицевого боку спостерігається удавлений рельєф від пишучого приладу; фарбувальна речовина нерозчинна у мікрокраплі води. Зазначені ознаки свідчать про те, що досліджувані підписи виконано пастою синього кольору для кулькових ручок.

Подальшим мікроскопічним дослідженням при різній спрямованості світла; дослідженням у відбитих інфрачервоних променях (СЛМ *Regula 5001M*); дослідженням видимої люмінесценції в червоній зоні спектра, збудженої синьо-зеленими променями досліджуваного підпису, встановлено, що незабарвлених удавлених штрихів, розташованих паралельно забарвленим штрихам підписів, або перетинаючих їх штрихів графітного олівця чи копіювального паперу на ділянках розташування підписів немає, також не спостерігається підняття волокон паперу, залишків яких-небудь штрихів, слідів загладжування паперу, характерних при знищенні штрихів попередньої технічної підготовки.

Вказане свідчить про те, що досліджувані підписи від імені А. виконані без попередньої технічної підготовки (перетиснення штрихів підписів з подальшим обведенням незабарвлених штрихів, копіювання через копіювальний папір).

Вивченням з наступним порівнянням між собою вільних зразків підписів А. за період 0000-0000 років та експериментальних, відібраних у 0000 році, встановлено, що ознаки які характеризують підписи за їх будовою, ступенем та характером сформованості письмово-рухового навичку, рухом по їх структурою — виконуються без суттєвих змін, стійко.

При порівнянні кожного досліджуваного підпису зі зразками підпису А. між ними були встановлені розбіжності за загальними: виробленість (у зразках почерк високовироблений), розмір дугових елементів (в зразках — малий); а також за окремими ознаками почерку, найбільш характерні з яких викладені в таблиці № 1 та показані в фототаблиці, яка додається до висновку (див. фото № 3—5 та № 6—9), де вони відмічені однойменними цифровими знаками барвником синього кольору.

Таблиця № 1

№ п/п	Назва ознак почерку	Характеристика ознак в	Характеристика ознак	№ відм.
1	Розміщення точки початку рухів при виконанні першого	На лінії основи підпису	На ... верхній лінії письма	1
2	Напрямок рухів при виконанні з'єднання першого та другого	Лівоокружний	Правоокружний	2

3	Форма площі, яка окреслена з'єднувальним елементом літери	Широка петля; напрямок - правоокружний; розміщення -	Бузька петля; напрямок - лівоокружний; розміщення -	3 4 5
4	Форма рухів при виконанні горизонтального	Дугова	Петльова	6
5	Розміщення нижніх екстремумів першого та другого	В одному з варіантів підпи-	Стико перетинає	7
6	Взаємне розміщення першого та другого	На одному рівні, або перший елемент децю	Перший елемент значно нижчий за	8
7	Розміщення точки початку рухів при виконанні першого	На другому вертикальному елементі літери	Праворуч від літери «А»	9
8	Форма з'єднання останнього, дугового	Кутаста	Петльова	10
9	Розміщення надрядкової	Праворуч від дугових еле-	Перетинає третій дуговий	11
10	Форма та напрямок з'єднання надрядкової та	Дугова; лівоокружний	Прямолінійна; зверху-вниз направо	12, 13
11	Форма рухів при виконанні додат-	Дугова	Звивиста	14

Поруч з цим між досліджуваними підписами та зразками підпису А. були встановлені збіги частково за транскрипцією (у зразках: «А + 4 петльових елемента + вертикальний елемент + додатковий штрих»), загальними: переважна форма та напрямок рухів при виконанні елементів та штрихів, нахил, розміщення підписів відносно бланкового рядка, напрямок лінії підписів; та окремими ознаками почерку, найбільш характерні з яких викладені нижче та показані в фототаблиці на фото № 3—5 та № 6—9, де вони відмічені однойменними цифровими знаками барвником червоного кольору:

розміщення нижнього екстремуму першого вертикального елемента літери «А» відносно бланкового рядка — нижче (відм. 1);

форма та напрямок рухів при виконанні надрядкової частини вертикального елемента — петльова, лівоокружний (відм. 2, 3);

розміщення додаткового штриха — нижче лінії основи підпису (відм. 4);

форма з'єднання дугових елементів — петльова (відм. 5);
форма горизонтального елемента літери «А» в одному з варіантів підпису — петльова (відм. 6).

Порівнюючи та аналізуючи виявлені ознаки розбіжностей за загальними та окремими ознаками підписного почерку, було встановлено, що вони стійкі, суттєві, виходять за межі варіантів ознак почерку А., у своїй сукупності диференціюють почерки, і дають підставу зробити категоричний висновок про виконання кожного досліджуваного підпису не А., а іншою особою.

Відмічені ж збіги, поруч із зовнішньою схожістю досліджуваних підпису зі зразками підпису А. є несуттєвими, на зроблений категоричний висновок не впливають і, з урахуванням діагностичних ознак (тупі початки та закінчення рухів, різнохарактерна кутастість та звивистість в прямолінійних штрихах і дугових елементах, нестійкість рухів по вертикалі та горизонталі при виконанні елементів, середній недиференційований натиск, звивиста форма основи підписів), пояснюються виконанням досліджуваних підписів з наслідуванням справжньому підпису А.

ВИСНОВОК

Підписи від імені А. в графах «Поручитель» на першому та другому аркушах договору поруки від 00.00.0000 р. виконані не А., а іншою особою з наслідуванням її справжнього підпису.

Судовий експерт

—————
(підпис)

**Фототаблиця
до висновку судової почеркознавчої експертизи
№ б/н від 00.00.0000 р.**

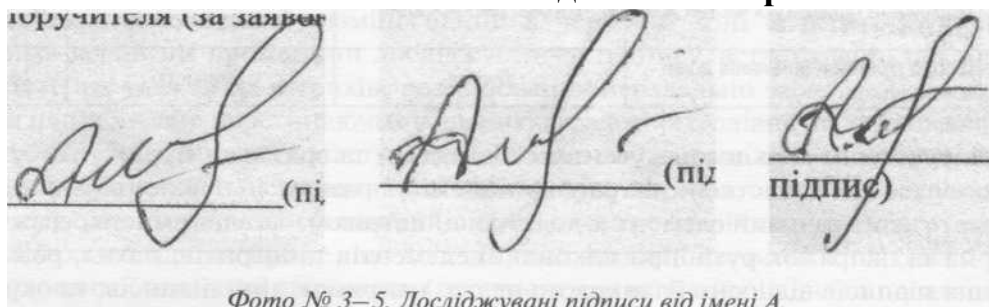

Фото № 3–5. Досліджувані підписи від імені А.

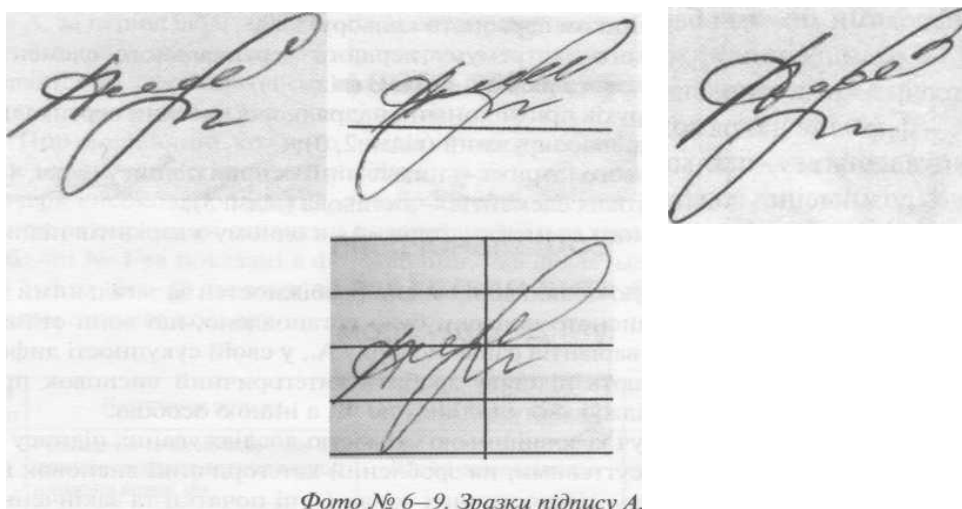

Фото № 6–9. Зразки підпису А.